

Uitvoeringsprogramma duurzame ontwikkeling Gouda 2020

gemeente gouda

colofon
© gemeente Gouda
foto voorkant © VVV Gouda
Contactpersoon: Renate Mols | renate.mols@gouda.nl | 0182-589 075

Gouda, versie 5 november 2020

Vastgesteld op17 november 2020

Dit Uitvoeringsprogramma duurzame ontwikkeling Gouda 2020 is gebaseerd op een eerste versie die adviesbureau SME in opdracht van de gemeente Gouda heeft opgesteld. Omdat de oplevering van deze eerste versie samenviel met ontwikkelingen in de raadsprogramma's Energietransitie en Klimaatadaptatie is het proces tijdelijk aangehouden. Er is vervolgens gekozen voor een andere opzet, met nadruk op overzicht en samenhang van de activiteiten die de gemeentelijke organisatie onderneemt op het gebied van duurzaamheid.

Inhoud

1. Inleiding 4
1.1 Uitgangspunten 4
1.2 Inhoudelijke kaders 5
1.3 Monitoring 5
1.4 Leeswijzer 7

2. Energietransitie 8
2.1 Langetermijndoelen 8
2.2 Aanpak en uitvoering 10

3. Klimaatadaptatie, groen en biodiversiteit 13
3.1 Langetermijndoelen 13
3.2 Uitvoeringsagenda 15

4. Circulaire economie 18
4.1 Langetermijndoelen 18
4.2 Uitvoeringsagenda 20

5. Duurzame mobiliteit 23
5.1 Langetermijndoelen 23
5.2 Uitvoeringsagenda 25

6. Communicatie, educatie en participatie 27
6.1 Uitvoeringsagenda 27

Bijlage A: Organisatie en middelen 28
A.1 Uitvoering 28
A.2 Middelen 28

Bijlage B: Kaders en stand van zaken in Gouda 29
B.1 Energietransitie 29
B.2 Klimaatadaptatie 30
B.3 Circulaire economie 31
B.4. Mobiliteit 32

Bijlage C: Dashboard duurzaam Gouda 0.0 34

1. Inleiding

Duurzame ontwikkeling is steeds meer zichtbaar in de samenleving. Milieuthema's als stikstof hebben de aandacht. Steeds meer mensen kiezen voor biologisch, fairtrade of tweedehands. Ook groeit de bewustwording over energiebesparing en het opwekken van duurzame energie. Het begrip "duurzaam" wordt steeds meer een gangbaar uitgangspunt.

In de gemeente Gouda is al langere tijd veel aandacht voor duurzame ontwikkeling. Afgelopen jaren werkte de gemeente aan de hand van het Uitvoeringsprogramma Duurzame Ontwikkeling 2016-2019. In 2018 is gestart met de raadsprogramma's Energietransitie en Klimaatadaptatie. Dit Uitvoeringsprogramma Duurzame Ontwikkeling 2020 laat zien wat de gemeente vanuit haar verschillende taken doet om duurzame ontwikkeling in Gouda en in de gemeentelijke organisatie te faciliteren, stimuleren en realiseren. Vanuit dit overzicht wordt ook de samenhang in de gemeentelijke inzet duidelijk.

Duurzame ontwikkeling kan worden beschreven langs drie aspecten: sociaal (people), ecologisch (planet) en financieel (profit). Dit uitvoeringsprogramma focust op ecologische duurzaamheid en betreft met name de fysieke leefomgeving. Ecologische duurzaamheid gaat om minder gebruik en vooral meer hergebruik van energie en grondstoffen. En ook meer natuur en biodiversiteit horen hierbij.

1.1 Uitgangspunten

Landelijk klimaatbeleid

De inzet van de gemeente Gouda is gebaseerd op het landelijke klimaatbeleid. Na ondertekening van het VN-Klimaatakkoord in 2016 legde de rijksoverheid haar klimaatdoel vast in de Klimaatwet: 49% minder CO_2-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 en in 2050 95% minder. Om het doel voor 2030 te behalen, sloten overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties in 2019 het Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord zijn maatregelen afgesproken voor onder andere de gebouwde omgeving (energietransitie) en mobiliteit. Circulaire economie is een 'doorsnijdend' thema in het Klimaatakkoord.

Daarnaast moet Nederland voorbereid zijn op veranderingen in het klimaat. De overheid zet zich in om de omgeving zo aan te passen dat deze bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals droogte of extreme regenval. Dit heet klimaatadaptatie.

Coalitieakkoord

Het coalitieakkoord voor de raadsperiode 2018-2022 sluit aan bij het landelijke klimaatbeleid dat in 2018 nog in ontwikkeling was. Het coalitieakkoord stelt het ambitieuze doel om in 2040 CO_2-neutraal te zijn. Ook is 2040 de streefdatum voor een aardgasvrije stad. Daarnaast hebben klimaatadaptatie en circulaire economie een plek in het coalitieakkoord.

Duurzaamheid is onderdeel van gemeentelijke taken

Het landelijke klimaatbeleid wordt conform de afspraken in het coalitieakkoord uitgewerkt in beleid voor Gouda. Duurzaamheid raakt steeds verder verankerd in de gemeentelijke taken. Dit programma geeft een overzicht van het bestaande beleid en de bestaande inzet om duurzame ontwikkeling in Gouda te faciliteren, stimuleren en realiseren. Het biedt een helder overzicht van de relevante beleidsthema's, en de voor die beleidsthema's relevante acties op het gebied van duurzaamheid.

Omgevingswet

De gemeentelijke doelen en inzet op gebied van duurzaamheid worden meegenomen in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Er wordt op vele vlakken nauw samengewerkt om te zorgen voor een soepele overgang richting uitvoering van de Omgevingswet, waarbij ook duurzaamheid breed wordt geborgd.

Samenwerking met interne en externe stakeholders

Het uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen in samenwerking met medewerkers

van de relevante gemeentelijke werkvelden en partners uit de stad en regio die ook in de afgelopen jaren al betrokken en actief waren. Acties waar de gemeente Gouda een directe verantwoordelijkheid voor heeft en neemt zijn opgenomen in de programma. Naast deze gemeentelijke acties zijn er ook acties vanuit stakeholders (bewoners, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven) die een bijdrage leveren aan de duurzaamheidsambities. Bij deze acties heeft de gemeente een meer faciliterende en ondersteunende rol. Deze acties zijn ook opgenomen in het programma.

Omgevingsdienst Midden-Holland
De wettelijke en specialistische taken op gebied van milieu worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) volgens een jaarprogramma dat wordt opgesteld in overleg tussen gemeente en de ODMH. Deze taken vallen buiten de scope van dit uitvoeringsprogramma.

Voorbeeldfunctie gemeentelijke organisatie
De gemeentelijke organisatie heeft een belangrijke voorbeeldfunctie. Dit gaat bijvoorbeeld over het beheer van gemeentelijk (maatschappelijk) vastgoed en van de openbare ruimte. In 2012 werd het Huis van de Stad in gebruik genomen, een duurzaam gebouwd pand. Als diverse contracten aan herziening toe zijn, biedt dat kansen voor verdere stappen in duurzaamheid. Het pand wordt ook duurzaam beheerd. Daarnaast is de gemeente bijvoorbeeld aan de slag met de eerste fase van verduurzaming van gemeentelijk (maatschappelijk) vastgoed. In 2020 zijn aanzienlijke duurzaamheidsinvesteringen gepleegd in het Cultuurhuis Garenspinnerij en is het Buurtservicecentrum Lekkenburg 1 gasloos uitgevoerd, zodat zij minder CO_2 uitstoten. Inmiddels is een aanvang gemaakt met het verduurzamen van De Goudse Schouwburg. De Chocoladefabriek en de kinderboerderij staan voor 2021 gepland.

1.2 Inhoudelijke kaders

Dit uitvoeringsprogramma is opgebouwd uit de relevante thema's van het landelijke klimaatbeleid:
Energietransitie - meer hernieuwbare energie en minder energiegebruik
Klimaatadaptatie - meer groen en robuuste waterhuishouding
Duurzame mobiliteit - meer hernieuwbare energie, minder brandstofgebruik en minder milieubelastende uitstoot
Circulaire economie – meer hergebruik van grondstoffen

Omdat duurzaamheid in de gemeente Gouda in al haar taken vorm krijgt, is er een apart thema **Duurzaamheid integraal** dat laat zien wat er decentraal gebeurt op het gebied van duurzame keuzes en werkwijzen.

Daarnaast licht dit uitvoeringsprogramma de **communicatie, participatie en educatie** uit, die vanuit de verschillende taken plaatsvindt om bewustwording en inzet op duurzame ontwikkeling te ondersteunen en stimuleren.

1.3 Monitoring

Omdat duurzaamheid onderdeel is van de verschillende taken van de gemeente, is overzicht belangrijk. Om in samenhang te blijven werken aan duurzame ontwikkeling is inzicht nodig in wat er in Gouda op verschillende onderwerpen is afgesproken en gebeurt op het gebied van duurzaamheid. Dit uitvoeringsprogramma geeft een overzicht van de activiteiten bij de eerder genoemde thema's. In een Dashboard duurzaam Gouda zijn (prestatie)indicatoren per thema opgenomen.

Daarnaast is, als startpunt voor dit uitvoeringsprogramma, voor de vier thema's gekeken naar de ontwikkelingen op landelijk, provinciaal en regionaal niveau sinds het opstellen van het vorige uitvoeringsprogramma en in beeld gebracht waar de gemeente nu staat. De uitkomsten van deze analyse staan in "Bijlage B"

Dashboard
In het Dashboard duurzaam Gouda zijn (prestatie)indicatoren per thema opgenomen. Een eerste versie van dit dashboard is te vinden in de hoofdstukken en in "Bijlage C". Het dashboard wordt ieder jaar bijgewerkt op basis van de meest actuele cijfers en in het voorjaar gepresenteerd, zodat het bij de jaarstukken kan worden gebruikt.

Ontwikkelingsdoelen
Door de Verenigde Naties zijn in 2015 de Sustainable Development Goals (SDG's) voor 2030 vastgesteld. Deze 'duurzame ontwikkelingsdoelen' omvatten de 17 grote opgaven waar de wereld voor staat. Ze vormen een internationale leidraad voor duurzame ontwikkeling in de sociale en fysieke aspecten van de leefomgeving. De SDG's vormen

een breed kader om de wereld tot “een betere plek te maken in 2030”. Ook voor gemeenten ligt er een verantwoordelijkheid om te werken aan het realiseren van deze doelen.

Dit uitvoeringsprogramma laat zien wat de samenhang is tussen de inzet van de gemeente en de SDG’s. De SDG’s bevatten zowel doelstellingen op economisch, sociaal, als op ecologisch gebied.
Omdat dit uitvoeringsprogramma focust op de ecologische aspecten van duurzame ontwikkeling zijn met name de volgende SDG’s te herkennen:

- 7: Betaalbare en duurzame energie
- 9: Industrie, innovatie en infrastructuur
- 11: Duurzame steden en gemeenschappen
- 12: Verantwoorde consumptie en productie
- 13: Klimaatactie
- 15: Leven op het land
- 17: Partnerschap om doelstellingen te bereiken

De gemeenteraad van Gouda heeft aandacht gevraagd voor de SDG’s via een motie in februari 2018. In de toekomstvisie ‘Gouda ligt goed!’ is naar aanleiding daarvan een koppeling gemaakt met een aantal specifieke SDG’s. Dit uitvoeringsprogramma is één van de manieren waarop de gemeente Gouda in de praktijk invulling geeft aan de SDG’s. De koppeling per thema van dit uitvoeringsprogramma ziet er als volgt uit:

Energietransitie

Klimaatadaptatie

Circulaire Economie

Duurzame Mobiliteit

Communicatie, educatie en participatie

1.4 Leeswijzer

Dit uitvoeringsprogramma geeft overzicht van wat de gemeente Gouda onderneemt op het gebied van duurzame ontwikkeling, gezien vanuit zes thema's die vaak onderling raakvlakken hebben. Bij elk thema is aangegeven welke doelen zijn gesteld, in welk beleid dit is vastgelegd en met welke instrumenten dit beleid wordt uitgevoerd. Zo zijn er voor de thema's Klimaatadaptatie en Energietransitie aparte Raadsprogramma's in uitvoering. Met het Mobiliteitsplan 2017-2026 wordt richting gegeven aan duurzame mobiliteit. In dit uitvoeringsprogramma worden de raakvlakken en dwarsverbanden zichtbaar en met name de gezamenlijke inzet voor een duurzaam Gouda.

Dit uitvoeringsprogramma vat de gemeentelijke doelen, maatregelen en monitoring op gebied van duurzaamheid samen in vier hoofdstukken: "Energietransitie", "Klimaat-adaptie, groen en biodiversiteit", "Circulaire economie", "Duurzame mobiliteit". Het hoofdstuk "Communicatie, educatie en participatie" geeft overzicht van wat er op dit vlak voor elk thema gebeurt plus de overkoepelende inzet. Het hoofdstuk

Maar niet alleen vanuit het raadsprogramma Energietransitie wordt gewerkt aan minder energiegebruik en meer hernieuwbare energie. En duurzame mobiliteit omvat meer dan het beleid van het beleidsveld verkeer. Zo zijn er bijvoorbeeld ook projecten rond het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed, inclusief onderwijshuisvesting en sport-accommodaties. Tijdens grootschalige woningbouw wordt duurzaamheid ook meegenomen. Zo wordt er in de Spoorzone veel aandacht besteed aan duurzame mobiliteit en in Westegouwe aan klimaatadaptatie, groen en biodiversiteit.
Om de bijdrage van de verschillende werkvelden aan de thema's duidelijk te maken, zijn deze werkvelden in zes domeinen samengevoegd. Bij elk duurzaamheidsthema, dus elk hoofdstuk, wordt aangegeven wat de bijdrage is vanuit deze zes domeinen.

Openbare ruimte
Vastgoed
Economie
Sociaal domein
Wonen
Facilitair

In ieder hoofdstuk wordt eerst de kern van de gemeentelijke aanpak op gebied van het duurzaamheidsthema weergegeven. Met een tabel wordt geduid in welke mate andere werkdomeinen bijdragen. Dan wordt samengevat wat de gemeentelijke doelstellingen, beleidsstukken en instrumenten zijn die worden ingezet om de doelen van het duurzaamheidsthema te helpen realiseren. Na de inleiding van ieder hoofdstuk staat het relevante deel van het Dashboard duurzaam Gouda 0.0.

2. Energietransitie

Vanuit het thema Energietransitie wordt stevig ingezet op het verminderen van de CO_2-uitstoot van Gouda om zo de opwarming van de aarde door klimaatverandering te beperken. Het enerzijds terugbrengen van de vraag naar energie (energiebesparing) en anderzijds het verduurzamen van het energieaanbod gaan hierbij hand in hand.
De realisatie van de energietransitie is een grootschalig traject en de gemeente heeft hierbij een belangrijke (regie)rol, nadrukkelijk in samenwerking met andere betrokken partijen zoals inwoners, bedrijven, woningcorporaties, netbeheerders en financiers. De energietransitie is een belangrijk onderdeel van het verduurzamen van de stad Gouda.

Gouda is goed op weg wat betreft energiebesparing, zoals te zien in “Bijlage B.1”. Wel ligt er nog een grote opgave op het gebied van duurzame energieopwekking. Gouda wil versneld van het aardgas af en volledig draaien op duurzame energiebronnen. De gemeente heeft zich voorgenomen om al in 2040 aardgasvrij en CO_2-neutraal te zijn.
De gebouwde omgeving veroorzaakt samen met verkeer en vervoer 72% van de totale CO_2-uitstoot van Gouda. Daarom is er voor de energietransitie van de bebouwde omgeving een raadsprogramma gevormd in 2018.

In het raadsprogramma is nadrukkelijk gekozen om de focus van de energietransitie in Gouda te leggen op energiebesparing en het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Deze aanpak vormt dan ook het zwaartepunt van dit duurzaamheidsthema. Daarnaast is er samenhang met andere werkdomeinen, zoals openbare ruimte, bouwen en wonen, economie en gezondheid.

Voor de energietransitie zijn een aantal uitgangspunten geformuleerd. Zo moet de overgang naar een volledig duurzame energievoorziening voor iedereen betaalbaar zijn. De planvorming en uitvoering dient in samenwerking met andere betrokken partijen zoals inwoners, bedrijven, woningcorporaties, energieleveranciers en banken te gebeuren. Op gebied van de energietransitie werkt de gemeente onder meer samen met het Duurzaamheidsplatform Gouda (DPG) en de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH).

2.1 Langetermijndoelen

- Gouda is CO_2-neutraal in 2040
- Gouda is aardgasvrij in 2040
- De eerste aardgasvrije Goudse woonbuurt is er in 2025

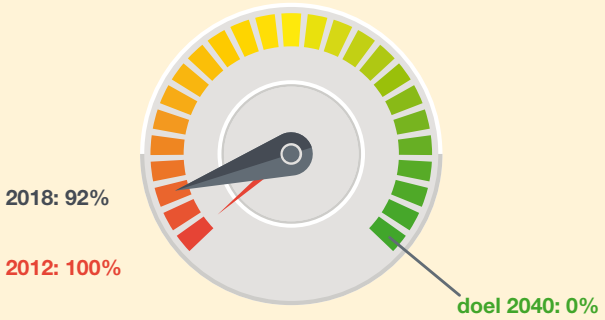
Energietransitie

***Samen vormen de gebouwde omgeving en verkeer en vervoer ongeveer 72% van de totale CO2 uitstoot van Gouda.*

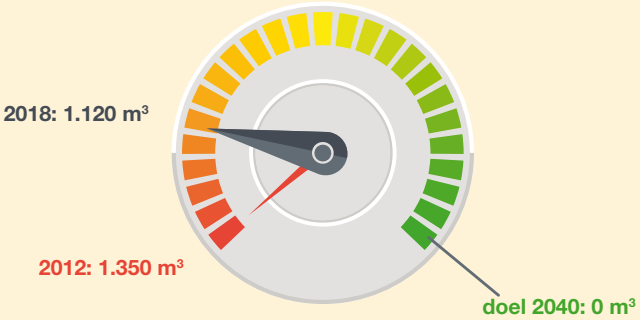
Doelen:
1. **Gouda is CO_2-neutraal in 2040**
2. **Gouda is aardgasvrij in 2040**
3. **Eerste aardgasvrije woonbuurt in 2025**

2020-2023:
- Deelname Regionale Energiestrategie
- Planvorming Gouda aardgasvrij
- Voorlichting en participatie
- Projecten energiebesparing vastgoed

CO_2 uitstoot gebouwde omgeving % t.o.v. 2012 (b)**

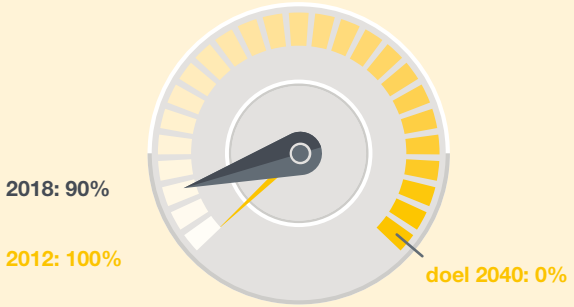

Aardgasgebruik per woning (a)

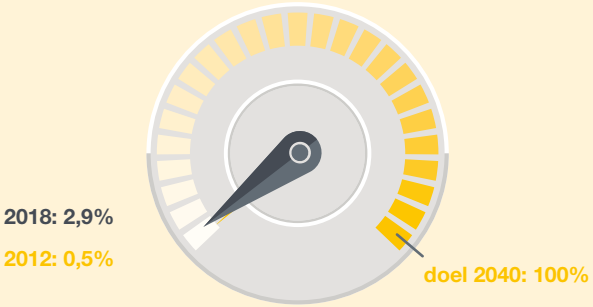

Kleine verschillen verwacht afhankelijk van het weer

Totale CO_2 uitstoot Gouda t.o.v. 2012 (b)

Percentage hernieuwbare elektriciteit Gouda (b)

Percentage hernieuwbare warmte Gouda (b)

Bronnen: a: CBS | b: Klimaatmonitor | c: Afvalmonitor | d: gemeente Gouda | e: Kennisplatform CROW Dashboard Duurzame Mobiliteit | f: NSL monitoringstool en ODMH

2.2 Aanpak en uitvoering

2.2.1 Raadsprogramma Energietransitie Gebouwde Omgeving

Doelstelling
- Stappen zetten richting Gouda aardgasvrij in 2040
- Bijdragen aan de Regionale Energiestrategie (RES) Regio Midden-Holland

Beleid
- Programmaplan Energietransitie Gebouwde Omgeving 2019-2022
- Transitievisie Warmte 2020 (verwacht in 2021)
- Wijkuitvoeringsplan eerste woonbuurt aardgasvrij in 2025 (verwacht in 2021)
- Plan van aanpak energiestrategie Midden-Holland 2016
- Concept Regionale Energiestrategie (RES) Regio Midden-Holland
- Regionale Energiestrategie Midden-Holland 1.0 (verwacht in 2021)
- Participatie- en Communicatiestrategie Energietransitie 2020 (verwacht eind 2020)

Instrumenten
- Analyse & onderzoek en uitgebreide participatie voor de Transitievisie Warmte en de uitvoeringsstrategie voor de startbuurten die voor 2030 aardgasvrij worden
- Plan van aanpak eerste woonbuurt aardgasvrij in 2025 opstellen in samenwerking met inwoners en andere belanghebbenden
- Nauwe samenwerking met stakeholders
- Uitgebreide communicatie gericht op eerste stappen richting aardgasvrij
- Laagdrempelig advies en voorlichting over stappen richting aardgasvrij
- Subsidies en kortingsvouchers voor stappen richting aardgasvrije woningen

2.2.2 Energietransitie integraal

Ook vanuit andere werkdomeinen zet de gemeente in op minder energiegebruik en meer opwekking van hernieuwbare energie. Deze inzet is op beknopte wijze weergegeven in onderstaande tabel en daarna uitgebreider toegelicht.

Energietransitie	
Openbare ruimte	+
Vastgoed	++
Economie	++
Sociaal domein	+
Wonen	++
Facilitair	++

- geen expliciete inzet
\+ inzet
++veel inzet

Openbare ruimte

Doelstelling
- Meer zuinig en hernieuwbaar energiegebruik in de openbare ruimte

Beleid
- Beheerplan Groot onderhoud en vervangingsonderhoud
- Leidraad inrichting openbare ruimte

Instrumenten
- Voortzetten van energiebesparing van voorzieningen in de openbare ruimte
- Onderzoek naar verdere verduurzaming van de openbare ruimte voortzetten

Vastgoed

Doelstelling
- Stappen richting energieneutraal gemeentelijk (maatschappelijk) vastgoed, inclusief onderwijshuisvesting
- Voorbeeldfunctie zijn voor verduurzamen panden

Beleid

- Programmaplan verduurzaming Vastgoedportefeuille gemeente Gouda 2018-2021
- Uitvoeringsplan 1e tranche IHP 2020-2024
- Nota Sport en Bewegen in Gouda 2017-2022

Instrumenten

- Stappen richting de bouw van volledig energieneutrale panden
- Uitvoeren Uitvoeringsplan 1e tranche IHP 2020-2024 conform de door de raad vastgestelde strategische (uitvoerings)kaders, waaronder:
  - Duurzame renovaties/ nieuwbouw voor een zestal schoolgebouwen
  - Streven naar Energie Neutraal Gebouw (ENG), Nul-op-de-Meter (MoN) en gasloos
- Uitvoeren 40 jaar levensduurverlengende renovatie van De Goudse Waarden-locatie Heemskerkstraat met als uitgangspunten BENG, gasloos (tenzij de aannemer een duurzaam alternatief biedt) en Frisse Scholen B
- Voortzetten uitvoering van het Programmaplan verduurzaming Vastgoedportefeuille gemeente Gouda 2018-2021, waaronder
  - Treffen van verduurzamingsmaatregelen van drie van de vijf 'showcases'
    - De Goudse Schouwburg
    - Chocoladefabriek
    - Kinderboerderij
  - Afspraken maken met huurders over optimaal gebruik van verduurzaamde panden
- In samenwerking met Sport.Gouda, de provinciale Sportservice organisatie en de ODMH het energiezuiniger maken van sportgebouwen voortzetten, onder andere door het aanbieden van ondersteuning en bijvoorbeeld energiescans
- Stimuleren en faciliteren van plaatsing van zonnepanelen op daken van sportaccommodaties
- Duurzaamheid borgen in de nieuwe Nota sportaccommodatie (eerste helft 2021)

Economie

Doelstelling

- Constructieve samenwerking met bedrijven, ook richting energieneutraal en aardgasvrij

Beleid

- Economische agenda Gouda 2018-2020
- Programmaplan Energietransitie Gebouwde Omgeving 2019-2022
- Transitievisie Warmte (verwacht in 2021)
- Regionale Energiestrategie (RES) Regio Midden-Holland (verwacht in 2021)

Instrumenten

- Voortzetten stimuleren van energiebesparing en duurzame opwekking bij bedrijven, in samenwerking met DPG en DPM-H, uitgevoerd door de ODMH
- Toezicht en handhaving Wet milieubeheer (o.a. energiebesparingsplicht), uitgevoerd door de ODMH
- Handhaven van energielabels bij kantoren, uitgevoerd door de ODMH

Sociaal domein

Doelstelling

- Voorkomen van (energie)armoede

Beleid

- Programmaplan Energietransitie Gebouwde Omgeving 2019-2022
- Participatie- en Communicatiestrategie Energietransitie 2020 (verwacht in 2021)

Instrumenten

- Onderzoek naar stimuleren laagdrempelige financieringsvormen
- Verkennen mogelijkheden om maatregelen energiebesparing te koppelen aan langer zelfstandig wonen
- Energiecoaches informeren over Langer zelfstandig wonen

Wonen

Doelstelling

- Energetische verbetering van de bestaande woningvoorraad
- Acceptabele woonlasten
- Versnellen woningbouwproductie (indirecte invloed)

Beleid (in aanvulling op 2.2.1)

- Woonvisie 2015-2020
- Erfgoed en Duurzaamheid: de balans 2020 (verwacht eind 2020)

- Woonvisie 2030 (verwacht in 2021)

Instrumenten
- Vervolg en uitvoering prestatieafspraken met woningcorporaties op gebied van de energietransitie
- De energietransitie meenemen in de nieuwe raamovereenkomst prestatieafspraken voor woningcorporaties
- Sturen op een erfgoed-inclusieve energietransitie waarbij rekening gehouden wordt met de cultuurhistorische waarden van cultureel erfgoed, waaronder beschermde rijksmonumenten, gemeentelijk erfgoed en het beschermd stadsgezicht
- Initiatiefnemers voor woningbouw informeren en enthousiasmeren om meer te doen dan de wettelijke eisen
- Voorlichting over verantwoord stoken aanbieden via de gemeentelijke website en doorzetten van het Stookalert

Facilitair

Doelstelling
- Stappen richting een energieneutraal Huis van de Stad
- Voorbeeldfunctie zijn

Beleid
- Strategie en Ontwikkelrichting Afdeling Facilitaire Zaken 2016-2021

Instrumenten
- Onderhouden van de A++ energielabel van het Huis van de Stad
- Voldoen aan Erkende Maatregelen Lijst (EML) voor energiebesparing (o.a. zonnepanelen op het dak) en hier actief op rapporteren
- Overschakelen naar 100% LED verlichting
- Toepassen energiemanagement
- Steeds energiezuinigere ICT-voorzieningen

3. Klimaatadaptatie, groen en biodiversiteit

Ook als de globale CO_2-emissies stabiel worden en de opwarming van de aarde tot een maximum van 2 graden beperkt wordt, zullen we ons moeten voorbereiden op de onvermijdelijke en deels al merkbare gevolgen van klimaatverandering zoals wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen. Klimaatadaptatie is gericht op het verkleinen en beheersbaar houden van de effecten van klimaatverandering, voor mens en natuur (biodiversiteit). Bijvoorbeeld door het verminderen van verharding en meer ruimte voor groen en water, wat ook bijdraagt aan leefbaarheid en gezondheid.

Klimaatadaptatie is niet vrijblijvend. In het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) hebben Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten de volgende ambitie afgesproken:
Nederland is in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust ingericht. Een tussenstap is dat in 2020 klimaatbestendig en waterrobuust inrichten een onderdeel is van het beleid en handelen van overheden.

Gouda is al serieus aan de slag met dit thema. In “Bijlage B.2” staat de stand van zaken in relatie tot de (inter)nationale, provinciale en regionale kaders. In 2018 werd gestart met het raadsprogramma Klimaatadaptatie. In Gouda hangt klimaatadaptatie nauw samen met bodemdaling. Afgelopen jaren is er veel kennis en ervaring opgedaan en uitgewisseld. Het project Gouda Stevige Stad is vanuit het DRA benoemd als impactproject. Als het gaat om biodiversiteit is Gouda sinds 2019 BIJ-vriendelijke gemeente en werd de gemeente in 2020 benoemd als BovensteBesteBermbeheerder. Niet alles wat de gemeente doet op gebied van biodiversiteit is opgenomen in dit uitvoeringsprogramma. Dit wordt uitgebreid in beeld gebracht in een losse inventarisatie. Dit uitvoeringsprogramma geeft wel een eerste beeld.

3.1 Langetermijndoelen

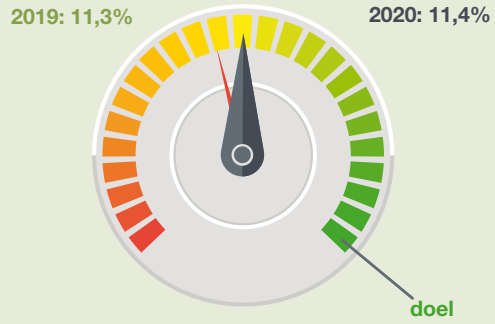
- In 2050 is Gouda zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust ingericht
- In 2020 is klimaatbestendig en waterrobuust inrichten onderdeel van beleid en handelen

Klimaatadaptie

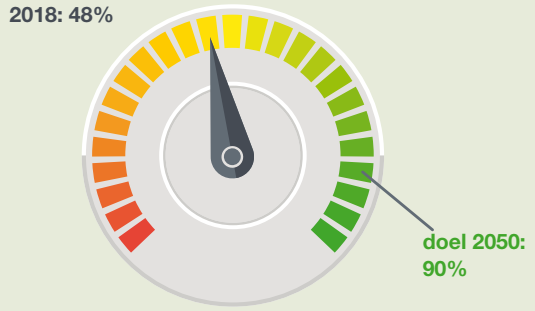
Doelen:
1. **Gouda is klimaatbestendig en waterrobuust in 2050**
2. **15% openbaar groen bij alle (her)bouw projecten**

2020-2023:
- Klimaatadaptieve maatregelen bij beheer openbare ruimte
- Toename van openbaar groen
- Voorlichting en participatie
- Steeds meer klimaatbestendige riolering

Percentage groen areaal (d)

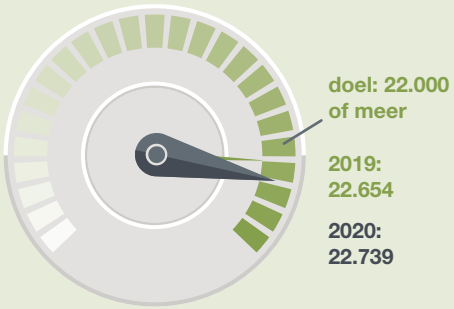

Percentage robuust afgekoppeld rioolstelsel (d)

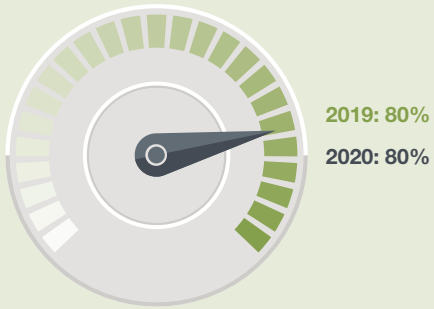

Kleine verschillen verwacht afhankelijk van het weer

Bomenbalans (d)

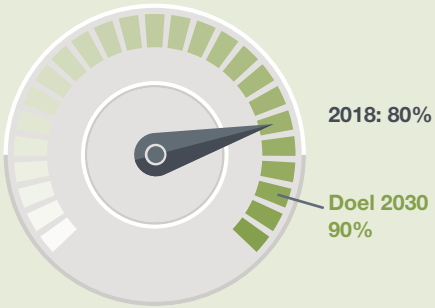
Percentage bomen met meerwaarde voor biodiversiteit (d)

Percentage groen met meerwaarde voor biodiversiteit (d)

Totaal percentage afgekoppeld rioolstelsel (d)

Bronnen: a: CBS | b: Klimaatmonitor | c: Afvalmonitor | d: gemeente Gouda | e: Kennisplatform CROW Dashboard Duurzame Mobiliteit | f: NSL monitoringstool en ODMH

3.2 Uitvoeringsagenda

3.2.1 Raadsprogramma klimaatadaptatie

Doelstelling

- Een klimaatbestendig en waterrobuust Gouda
- Het behouden en vergroten van het areaal openbaar groen en water in de stad

Beleid

- Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda 2019-2022
- Structuurvisie Groen (2019) en subsidieverordening Groenfonds
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023
- Gouda Stevige Stad 2020
- Convenant Klimaatadaptief Bouwen 2019

Instrumenten

- Uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 voortzetten
- Voortzetten uitvoering en evaluatie van de Structuurvisie Groen en het Groenfonds
- Uitvoeren van Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda, inclusief
  - o Voortzetten samenwerking met Operatie Steenbreek en Tuinambassadeurs
- Klimaatadaptieve maatregelen meenemen in alle woningbouw- en openbare ruimte-projecten
- Voortzetten deelname aan en samenwerking met IVN, KNNV, Groei en Bloei.
- Voortzetten Groen-moet-je-doen en Grijs-wordt-groen

3.2.2 Klimaatadaptatie integraal

Ook vanuit andere werkdomeinen zet de gemeente in op het voorkomen van water-overlast en hittestress en het behouden en vergroten van het areaal groen en water. Deze inzet is op beknopte weergegeven in onderstaande tabel en daarna uitgebreider toegelicht.

Klimaatadaptatie	
Openbare ruimte	++
Vastgoed	+
Economie	+
Sociaal domein	+
Wonen	++
Facilitair	-

- geen expliciete inzet
+ inzet
++veel inzet

Openbare ruimte

Doelstelling

- Het beheren en onderhouden van riolering
- Het behouden en vergroten van het areaal openbaar groen en water

Beleid

- Groen, groener Gouda 2017
- Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda 2019-2022
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 (GRP)
- Structuurvisie Groen (2019) en subsidieverordening Groenfonds
- Kaderplan Bodemdaling Binnenstad (2020)

Instrumenten

- Uitvoering GRP, onder meer
  - o Vergroten capaciteit riolering
  - o Afkoppelen vuilwaterriool van hemelwaterriool
  - o Meer waterberging, onverhard oppervlakte en open water realiseren
  - o 15% van het budget voor projecten is voor klimaatadaptatieve maatregelen
- Tijdens projecten in de openbare ruimte klimaatadaptatie breed meenemen
- Voortzetten Grijs-wordt-groen
- Biodiversiteit als afwegingscriterium voor beplantingskeuzes
- Actief grondwaterpeilbeheer om nadelen van droogte te beperken
- Bouwende partijen zijn verplicht 15% openbaar groen aan te leggen of dit te compenseren door een bijdrage aan het Groenfonds

- Voortzetten faciliteren van de jaarlijkse Boomplantdag
- Deelname aan samenwerkingsverband Groenalliantie Midden-Holland
- Uitvoeren van ecologische beheersmaatregelen voor het behouden, herstellen en versterken van de biodiversiteit, zoals:
  - o Ecologisch beheerde bermen
  - o Vlinderranden
  - o Specialistische nestkasten voor verschillende soorten vogels en vleermuizen
  - o Bestrijden van invasieve exoten
- Deelname aan regionale programma Veenweiden Gouwe Wierricke om natuur te ontwikkelen en verbinden

Vastgoed

Doelstelling

- Het streven is om in latere fases van verduurzaming van gemeentelijk (maatschappelijk) vastgoed naast energiebesparing en CO_2 reductie aandacht te besteden aan klimaatadaptatie

Beleid

- Kadernota Vastgoed 2012
- Nog op te stellen Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed
- Uitvoeringsplan 1e tranche IHP 2020-2024
- Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda (2019-2022)
- Structuurvisie Groen (2019)
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023
- Convenant Klimaatadaptief Bouwen 2019

Instrumenten

- Bij nieuwbouw stimuleren van lokale verwerking van hemelwater en het hanteren van de Groennorm
- Het streven is om klimaatadaptatie als thema te betrekken bij het herijken van vastgoedbeleid
- Bij (ver)nieuwbouw of renovatie van scholen en schoolpleinen wordt klimaatadaptatie meegenomen
- Bij sport- en speelvoorzieningen wordt de haalbaarheid van waterberging meegenomen

Economie

Doelstelling:

- Bedrijven en bedrijventerreinen ondersteunen in het toepassen van klimaatadaptieve maatregelen

Beleid:

- Economische agenda Gouda 2018-2020
- Convenant Klimaatadaptief Bouwen 2019

Instrumenten:

- Bedrijven(terreinen) aanmoedigen om klimaatadaptieve maatregelen uit te voeren door advies en voorlichting, in samenwerking met DPG en DPM-H
- Organisaties ondersteunen bij BIJ-vriendelijk inrichten zoals de geplande bijen- en vlindertuin van kinderboerderij De Goudse Hofsteden

Sociaal domein

Doelstelling:

- Ondersteunen van kwetsbare doelgroepen en wijkgerichte oplossingen
- Inclusieve communicatie

Beleid:

- Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda (2019-2022)

Instrumenten:

- Voorrangswijken en –gebieden voor voorlichting en klimaatadaptieve maatregelen gekozen op basis van kwetsbare doelgroepen
- Inwoners actief betrekken bij klimaatadaptatie, zoals via Groen-moet-je-doen
- Samen met de GGD de invulling van het hitteplan op sociaal gebied onderzoeken

Wonen

Doelstelling:

- Iedereen kan prettig wonen in Gouda

Beleid:
- Woonvisie 2015-2020
- Woonvisie 2030 (verwacht in 2021)
- Convenant Klimaatadaptief Bouwen 2019
- Kaderplan Bodemdaling Binnenstad (2020)
- Stedenbouwkundig plan Westergouwe 3e fase

Instrumenten:
- Advies en informatie, met o.a. locatiegebonden toolbox over klimaatadaptieve keuzes
- Vervolg en uitvoering prestatieafspraken met woningcorporaties op gebied van klimaatadaptatie
- Voortzetten samenwerking met Operatie Steenbreek en de Tuinambassadeurs
- Klimaatadaptieve nieuwbouw op Westergouwe met extra aandacht voor zeer robuuste waterafvoer, het bestreiden van hittestress met het GroenBlauwe raamwerk en specialistische inzet op biodiversiteit
- Onderzoeken hoe klimaatadaptatie meegenomen kan worden in de afspraken met woningcorporaties
- Onderzoek naar de aanpak van riolering op privéterrein
- Adviseren om natuur inclusief te bouwen bij projectontwikkelingen

Facilitair

Doelstelling:
- Waar mogelijk meer groen in en om het Huis van de Stad

Beleid:
- Strategie en Ontwikkelrichting Afdeling Facilitaire Zaken 2016-2021

Instrumenten:
- Mogelijkheden onderzoeken voor meer planten op het Huis van de Stad

4. Circulaire economie

Het streven naar een circulaire economie draagt bij aan de bescherming van natuurlijke hulpbronnen, het voorkomen van vervuiling door hergebruik en het beperken van klimaatverandering. In een circulaire economie worden producten en grondstoffen zo min mogelijk en zo lang mogelijk gebruikt, en na gebruik weer ingezet om nieuwe waarden te genereren. Daarbij gaat het in eerste instantie om minder materiaalgebruik en het verlengen van de levensduur van producten. Anderzijds gaat het ook om het reduceren en zo goed mogelijk scheiden van afval en het sluiten van grondstoffenkringlopen. Zo wordt afval weer een grondstof.

Voor circulaire economie ligt een belangrijke opgave bij de productie van goederen. De gemeente heeft een grote rol als het gaat om de afvalinzameling van huishoudens en natuurlijk inkoop. In 2017 heeft de VNG het Grondstoffenakkoord ondertekend namens alle gemeenten om versnelling aan te brengen in de transitie naar een volledig circulaire economie in 2050. Daarbij gaat het om faciliteren en stimuleren van gesloten kringlopen in economische verbinding met de stad en om inkoopbeleid. Door circulair in te kopen geeft de gemeente enerzijds invulling aan haar voorbeeldrol, en fungeert zij anderzijds als launching customer voor bedrijven die duurzame producten en diensten leveren. De gemeente Gouda heeft het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020 en het Convenant Netwerk Betonketen Groene Hart 2018 ondertekend.

Uit de stand van zaken in “Bijlage B.3” blijkt dat de gemeente Gouda grote stappen heeft gezet om de hoeveelheid huishoudelijk afval te verminderen. Gouda start in 2021 met een circulair afvalbrengstation: het Ecopark. Vanuit haar verantwoordelijkheid voor afvalinzameling van huishoudens wil Gouda een verandering in denken stimuleren. Er moet een omslag plaatsvinden naar grondstoffenbeheer in plaats van afvalbeheer. Het Duurzaamheidsplatform Gouda (DPG) en Groene Hart Werkt! kunnen een aanjaagrol vervullen richting ondernemers.

4.1 Langetermijndoelen

- Gouda is 100% circulair in 2050
- Gouda gebruikt 50% minder primaire grondstoffen in 2030 dan in 2016
- Er is maximaal 30 kg restafval per Goudse inwoner per jaar in 2025

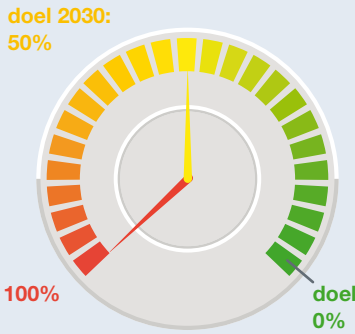
Circulaire economie

**Monitoring van primair grondstoffengebruik wordt verkend door het PBL en het CBS en gegevens worden in de komende jaren verwacht.*

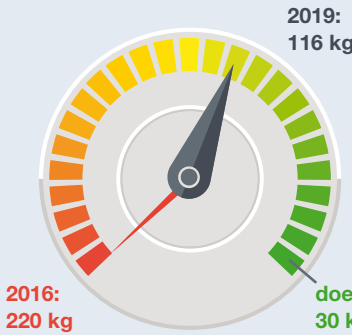
Doelen:
1. **Gouda is 100% circulair in 2050**
2. **-50% primaire grondstoffen in 2030**
3. **Max 30 kg restafval per inwoner in 2025**

2020-2023:
- Circulaire economie in toenemende mate verankeren in gemeentelijke organisatie
- 100 kg afval per inwoner per jaar in 2020
- 75% van huishoudelijk afval hergebruikt in 2020
- Circulair Ecopark in 2021

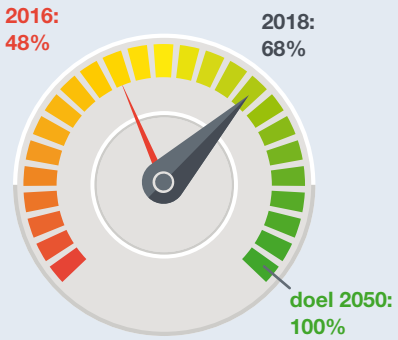
Primair grondstoffengebruik Gouda (*)

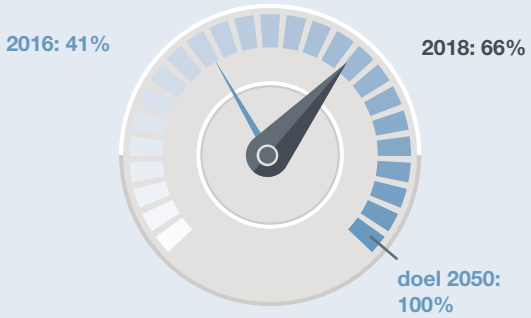
Huishoudelijk restafval per inwoner (d)

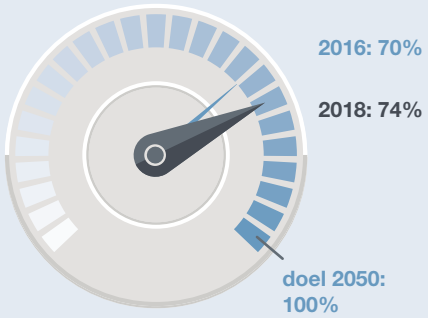
Scheidingspercentage huishoudelijk afval (c)

Scheidingspercentage fijn huishoudelijk afval (c)

Scheidingspercentage grof huishoudelijk afval (c)

Bronnen: a: CBS | b: Klimaatmonitor | c: Afvalmonitor | d: gemeente Gouda | e: Kennisplatform CROW Dashboard Duurzame Mobiliteit | f: NSL monitoringstool en ODMH

4.2 Uitvoeringsagenda

4.2.1 Circulaire Economie Integraal

Circulaire economie is geen apart thema of beleidsveld in de gemeente Gouda, maar krijgt vorm via de bestaande inzet van verschillende werkdomeinen. Er liggen kansen om circulaire principes verder uit te werken in beleid. Naast het bestaande beleid op het gebied van afvalinzameling en inkoop beschrijft dit hoofdstuk vooral mogelijkheden. Voor het verkennen en uitwerken van mogelijkheden zijn nadere voorstellen (inclusief benodigde middelen) nodig.

Circulaire economie	
Openbare ruimte	+
Vastgoed	++
Economie	-
Sociaal domein	-
Wonen	+
Facilitair	++

- geen expliciete inzet
+ inzet
++veel inzet

Afval

Doelstelling:

- Minder huishoudelijk restafval en meer hergebruik

Beleid:

- Grondstoffenakkoord 2017
- Gouda gooit niets meer weg 2015
- Afval scheiden Loont 2016
- Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020

Instrumenten:

- Realisatie van een circulair Ecopark in 2021
- Afvalinzameling door Cyclus
- Maatschappelijk Verantwoord Inkopen bij aanbestedingen
- Project schone (binnen)stad voortzetten in samenwerking met DPG en SOG en verkennen mogelijkheden verbreding naar bedrijventerreinen
- Faciliteren initiatieven om zwerfafval tegen te gaan
- Jaarlijkse deelname aan landelijke Opschoondag

Openbare ruimte

Doelstelling

- Duurzaam beheer van de openbare ruimte

Beleid

- Grondstoffenakkoord 2017
- Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020
- *Convenant Netwerk Betonketen Groene Hart 2018*

Instrumenten

- Waar mogelijk circulaire principes toepassen bij planvorming, inrichting en beheer van de openbare ruimte
- Actieve deelname aan de betonketen van BouwCirculair
- Steeds meer circulair inkopen door circulaire principes mee te nemen in aanbestedingen en bijvoorbeeld training Circulair Aanbesteden te volgen samen met regiogemeenten

Vastgoed

Doelstelling

- Duurzaam beheer van gemeentelijk (maatschappelijk) vastgoed

Beleid

- Programmaplan verduurzaming Vastgoedportefeuille gemeente Gouda 2018-2021
- Uitvoeringsplan 1e tranche IHP 2020-2024
- Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020

Instrumenten

- Stimuleren hoogwaardig circulair materiaalgebruik bij (her)bouw van voorzieningen
- Zo veel mogelijk toepassen van Total Cost of Ownership principe

- Voor alle projecten onderwijshuisvesting geldt als uitgangspunt dat het om een veertig jaar levensduurverlengende renovatie moet gaan in plaats van de oorspronkelijke 20 jaar.

Economie

Doelstelling

- Aanmoedigen en faciliteren van lokaal hergebruik van grondstoffen

Beleid

- Economische agenda Gouda 2018-2020
- Grondstoffenakkoord 2017

Instrumenten

- Ondersteunen van het toepassen van circulaire principes door bedrijven, in samenwerking met DPG, ondernemersorganisaties, Groene Hart Werkt! en in regionaal verband, onder andere door
  - Onderzoek naar grondstoffenstromen en kansen om kringlopen te sluiten
  - Het faciliteren van collectieve initiatieven
  - Het faciliteren van MVO-scans bij (nieuwe) deelnemers van DPG
- Advies en voorlichting over circulaire principes
- Minder afvalproductie stimuleren bij evenementen

Sociaal domein

Doelstelling

- Duurzaam inkopen

Beleid

- Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020

Instrumenten

- Bij inkooptrajecten voor het sociale domein steeds meer MVI en MVO criteria meenemen

Wonen

Doelstelling

- Iedereen kan prettig wonen in Gouda

Beleid

- Woonvisie 2015-2020
- Woonvisie 2030 (verwacht in 2021)
- Grondstoffenakkoord 2017

Instrumenten

- Vervolg en uitvoering prestatieafspraken met woningcorporaties op gebied van circulaire economie
- Circulaire principes meenemen in nieuwe afspraken met woningcorporaties
- Circulaire principes (hoogwaardig hergebruik, modulair bouwen en flexwonen) meenemen in advisering voor bouwplannen
- Stimuleren gebruik van leegstaande panden

Facilitair

Doelstelling

- Duurzaam beheer en onderhoud Huis van de Stad

Beleid

- Strategie en Ontwikkelrichting Afdeling Facilitaire Zaken 2016-2021
- Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020
- Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2018

Instrumenten

- Circulaire principes in ICT-voorziening:
  - Hergebruik van afgeschreven hardware, bijvoorbeeld door donatie aan een goed doel
  - Tweedehands apparatuur inkopen als het niet nieuw hoeft te zijn
  - Minder papiergebruik door digitalisatie
  - Automatische stand-by van apparaten voor langere levensduur
- Bij drukte in de bedrijfsruimten wordt de nadruk gelegd op gedragsverandering,

voordat er aanpassingen komen die nieuwe grondstoffen vergen
- Verbeteren afvalscheiding, door onder andere
  - o Scheiding van kantoorafval vanaf 2020 na proefopstelling in Huis van de Stad
  - o Scheiding papier, plastic, GFT en restafval in het bedrijfsrestaurant
  - o Koffiedik hergebruiken voor oesterzwammen voor het bedrijfsrestaurant
- Actieplan MVI voor de aanbestedingen van koffieautomaten, glasbewassing, afval en beveiliging
- Onderzoek naar gebruik van ISO 26.000 en de MVO prestatieladder
- Een jaarkalender verduurzaming eigen bedrijfsvoering opstellen
- Actief monitoren uitvoeren afspraken contracten
- Samen met partners een MVO agenda opstellen voor facilitaire zaken

5. Duurzame mobiliteit

Duurzame mobiliteit gaat aan de ene kant om het schoner maken van verkeer & vervoer door de transitie naar schonere en duurzame energiebronnen en alternatieve vervoersmethoden. Het gaat ook om het verminderen van het aantal vervoersbewegingen. Door via een integrale benadering in te zetten op het verduurzamen van het mobiliteitssysteem, wordt niet alleen ingezet op het terugdringen van de CO_2-uitstoot en gebruik van niet hernieuwbare grondstoffen zoals aardolie, maar ook op andere milieuaspecten als luchtkwaliteit, geluidsoverlast, gezondheid en ruimtegebruik.

In het Mobiliteitsplan 2017-2026 heeft de gemeente Gouda richting bepaald voor een betere bereikbaarheid en leefbare stad. Fietsen en andere vormen van schone mobiliteit hebben daarin een plek. In “Bijlage B.4” staat een stand van zaken voor het thema duurzame mobiliteit. In 2020 ondertekende de gemeente in 2020 het Schone Lucht Akkoord samen met de gemeenten in de regio.

5.1 Langetermijndoelen

- Gouda is CO_2-neutraal in 2040
- Gouda is 100% circulair in 2050
- Gouda heeft schone (binnen)stadsdistributie in 2025

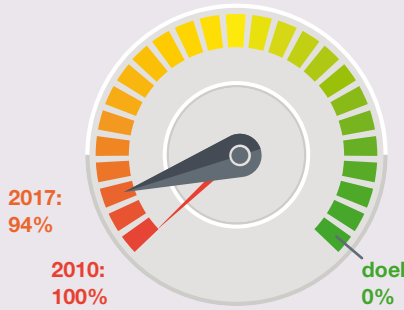
Duurzame mobiliteit

***Samen vormen de gebouwde omgeving en verkeer en vervoer ongeveer 72% van de totale CO2 uitstoot van Gouda.*

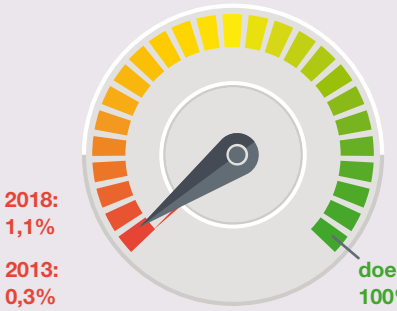
Doelen:
1. **Gouda is CO2-neutraal in 2040**
2. **Gouda is 100% circulair in 2050**
3. **100% schone (binnen)stadsdistributie in 2025**
4. **Gouda is fietsstad in 2026**
5. **'Start uitvoering Schone Lucht Akkoord'**

2020-2023:
- Fietsverkeer faciliteren
- Laadinfrastructuur uitbreiden
- Richting schone (binnen)stadsdistributie
- Duurzamer mobiliteitsgedrag stimuleren

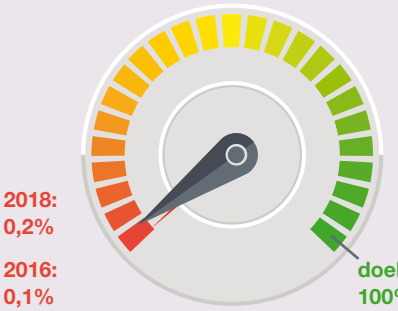
CO2 uitstoot verkeer en vervoer % t.o.v. 2010 (b)**

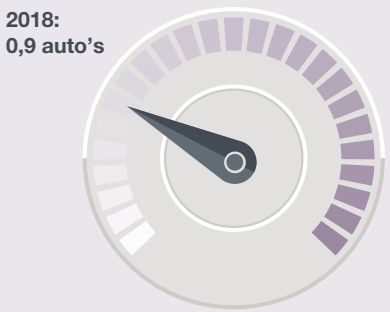
Percentage schone auto's (b)

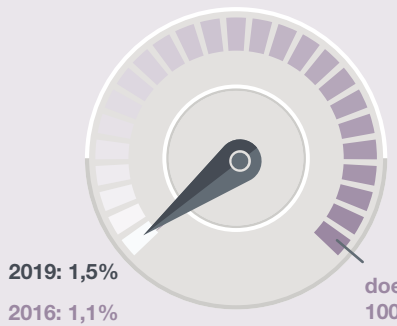
Percentage schoon commercieel vervoer (b)

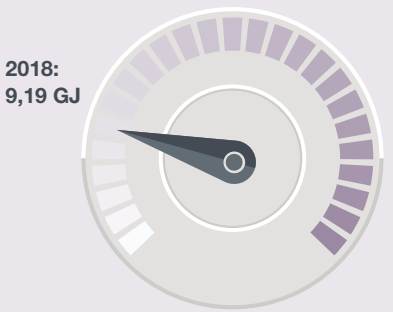
Personenauto's per huishouden (a)

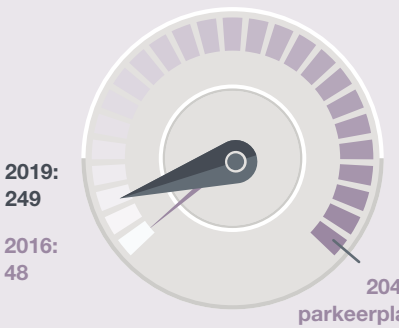
Percentage geregistreerde schone personenauto's (b)

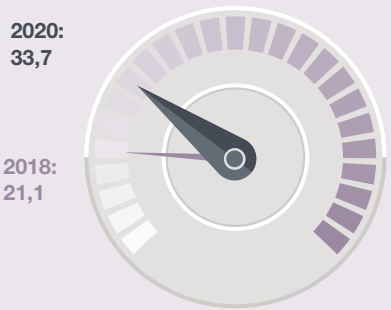
Energiegebruik verkeer en vervoer per inwoner (b)

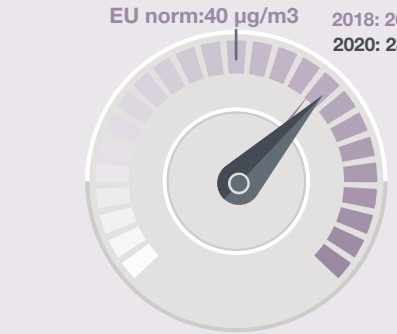
Aantal (semi)publieke laadpunten (b)

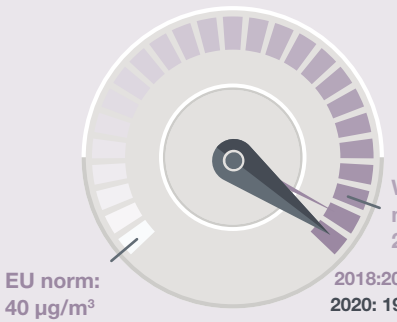
Aantal deelauto's per 100.000 inwoners (e)

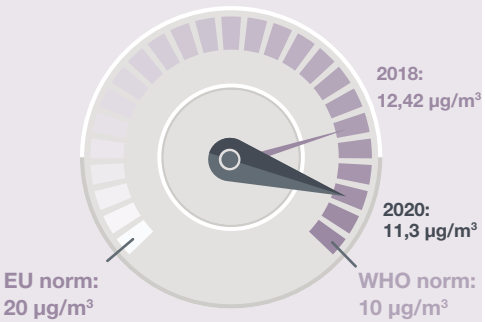
Gemiddelde stikstofdioxide concentratie (f)

Gemiddelde fijnstofconcentratie PM10 (f)

Gemiddelde fijnstofconcentratie PM2,5 (f)

Bronnen: a: CBS | b: Klimaatmonitor | c: Afvalmonitor | d: gemeente Gouda | e: Kennisplatform CROW Dashboard Duurzame Mobiliteit | f: NSL monitoringstool en ODMH

5.2 Uitvoeringsagenda

5.2.1 Mobiliteitsplan 2017-2026

Doelen
- Gouda als aangename fietsstad met schoon vervoer
- Balans tussen bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid

Beleid
- Mobiliteitsplan 2017-2026
- Verkeerscirculatieplan (verwacht in 2021)
- Parkeerplan Gouda 2020
- Kader voor de plaatsing van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen 2020
- Green Deal Zero Emission Stadslogistiek 2018
- City Deal Elektrische Deelmobiliteit in stedelijke gebiedsontwikkeling 2018
- Schone Lucht Akkoord 2020

Instrumenten
- Verbeteren fietsnetwerken en parkeermogelijkheden voor fietsers
- Verbeteren doorstroming verkeer, met diverse verkeersmaatregelen
- Werken aan een autoluwe binnenstad
- Uitbreiden laadinfrastructuur
- Faciliteren deelmobiliteit
- Met de provincie Zuid-Holland, regiogemeenten en ondernemers mogelijkheden verkennen van waterstof als brandstof

5.2.2 Duurzame mobiliteit integraal

Ook vanuit andere werkdomeinen zet de gemeente in op schone en duurzame mobiliteit. Deze inzet is op beknopte weergegeven in onderstaande tabel en daarna uitgebreider toegelicht.

Duurzame mobiliteit	
Openbare ruimte	++
Vastgoed	-
Economie	++
Sociaal domein	+
Wonen	+
Facilitair	++

- geen expliciete inzet
+ inzet
++veel inzet

Openbare ruimte

Doelstelling
- Schone mobiliteit stimuleren door de inrichting van de openbare ruimte

Beleid (in aanvulling op 5.2.1.)
- Ontwikkelperspectief Spoorzone 2019

Instrumenten
- Beheer en onderhoud van infrastructuur, inclusief verkeerslichten
- Aanleggen van comfortabele fietspaden
- Faciliteren aanleg van laadinfrastructuur
- In de Spoorzone ruimte bieden voor STOMP (stappen (lopen), trappen (fietsen), openbaar vervoer, MaaS en privéauto)
- Verkennen mogelijkheden van inzet zero emissie werkvoertuigen bij werkzaamheden

Vastgoed

Doelstelling
- Schone mobiliteit stimuleren bij (her)bouw

Beleid (in aanvulling op 5.2.1)
- Uitvoeringsplan 1e tranche IHP 2020-2024

Instrumenten
- Voldoende ruimte voor parkeren van fietsen meenemen in ontwerp en aanbesteding
- Stimuleren mogelijkheden van duurzame en schone mobiliteit bij bouwplannen

Wonen

Doelstelling
- Schone mobiliteit stimuleren bij nieuwbouw

Beleid (in aanvulling op 5.2.1)
- Woonvisie 2015-2020
- Woonvisie 2030 (verwacht in 2021)

Instrumenten
- Parkeernomen voor auto's en fietsen bij nieuwbouw en transformatie
- Vervolg en uitvoering prestatieafspraken met woningcorporaties op gebied van duurzame mobiliteit
- Stimuleren van deelmobiliteit en de STOMP-methodiek bij bouwplannen
- Stimuleren aanleg van laadinfrastructuur bij nieuwbouw en transformatie

Economie

Doelstelling
- Schone mobiliteit stimuleren bij bedrijfsleven

Beleid (in aanvulling op 5.2.1)
- Economische agenda Gouda 2018-2020
- Zero emissie stadsdistributie (verwacht in 2021)

Instrumenten
- Overleg met en participatie van bedrijven
- Onderzoek naar de kansen en voorwaarden voor zero emissie stadsdistributie
- Ondersteunen werkgeversaanpak samen met lokale platforms en ondernemers
- Ondersteunen onderzoek laadinfrastructuur voor elektrische deelmobiliteit op bedrijventerreinen in samenwerking met DPG
- Faciliteren Stichting Gouda Schoon

Sociaal domein

Doelstelling
- Schone mobiliteit stimuleren en faciliteren

Beleid (in aanvulling op 5.2.1)
- p.m.

Instrumenten
- Aandacht voor schoon en toegankelijk openbaar vervoer bij concessies
- Duurzaamst mogelijke brandstof wordt voorgeschreven bij aanbesteding doelgroepenvervoer
- Verkennen van inzet duurzamer doelgroepenvervoer

Facilitair

Doelstelling
- Minder en schonere mobiliteit medewerkers stimuleren

Beleid
- Strategie en Ontwikkelrichting Afdeling Facilitaire Zaken 2016-2021

Instrumenten
- Flexwerken faciliteren om woon-werkverkeer te verminderen
- Fiets- en OV-gebruik stimuleren in regelingen voor werknemers en inhuur
- Schoon wagenpark verder uitbreiden bij vervangingsmomenten
- Onderzoek Verkeersonderneming naar medegebruik gemeentelijke elektrische auto's door inwoners buiten kantoortijden

6. Communicatie, educatie en participatie

Communicatie, educatie en participatie zijn van groot belang bij de realisatie en uitvoering van alle duurzaamheidsdoelstellingen. Participatie is een vast onderdeel van de ontwikkeling en uitvoering van beleid in gemeente Gouda. Daarnaast is er overkoepelende communicatie, educatie en participatie, die niet aan één duurzaamheidsthema is te verbinden.

In het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019 was het aanmoedigen van initiatieven uit de stad een belangrijk onderdeel van de aanpak. De gemeente faciliteerde initiatieven en gaf ze een podium op de website Maak Gouda Duurzaam. Deze website is in 2020 verder doorontwikkeld en ook blijft de gemeente waar nodig initiatieven ondersteunen.

Voor de communicatie met ondernemers over duurzaamheid werkt de gemeente Gouda goed samen met Duurzaamheidsplatform Gouda (DPG) en Stichting Fairtrade Gouda. Voor interne communicatie binnen de gemeentelijke organisatie is de duurzaamheidscoördinator de spin in het web die kennis deelt en initiatieven verbindt.

In elk jaarprogramma van de ODMH spreekt de gemeente Gouda de inzet voor natuur- en milieueducatie af, samen met diverse partijen in de stad. Daarnaast zijn in Gouda Tuinambassadeurs actief, die inwoners helpen hun tuinen groener te maken om wateroverlast te voorkomen.

6.1 Uitvoeringsagenda

Doelstelling
- Vergroten bewustwording over en inzet op het gebied van duurzaamheid
- Goede voorbeelden laten zien, uit eigen organisatie en uit de stad
- Aanmoedigen en faciliteren duurzame initiatieven uit de stad

Beleid (in aanvulling op eerder genoemd beleid)
- Uitvoeringsprogramma Duurzame Ontwikkeling 2020
- Jaarprogramma milieu ODMH

Instrumenten
- Interne communicatie
  - Delen van kennis, informatie en goede voorbeelden op basis van overzicht van de inzet vanuit de organisatie, via de duurzaamheidscoördinator
  - Goede voorbeelden van binnen en buiten de organisatie laten zien, zoals
    - Vergaand verduurzamen van gemeentelijk (maatschappelijk) vastgoed
    - Het Ecopark
    - Eerste Fairtrade straat van Nederland
    - Duurzame eigen bedrijfvoering
  - Interne duurzaamheidsambassadeurs (opnieuw) inzetten
- Communicatie over initiatieven via Maak Gouda Duurzaam voortzetten
  - Via samenwerking met DPG, Stichting Fairtrade Gouda en andere partijen initiatieven helpen uitlichten
- Natuur- en milieueducatie voortzetten
  - NME-aanbod voor basis- en voortgezet onderwijs via ODMH voortzetten
  - Wedstrijd Duurzame Stad voor scholieren voortzetten
  - Deelname van Goudse scholen aan Groene Voetstappen blijven faciliteren
  - Jaarlijkse hackathon voor Goudse scholieren blijven faciliteren
  - Ondersteunen verkenning DPG om met mbo-onderwijs te komen tot opleidingen op het gebied van energietransitie en mogelijk klimaatadaptatie
  - Ondersteunen communicatie over Techniekwerkplaats in de Chocoladefabriek die leerlingen kennis laat maken met techniek en duurzaamheidsuitdagingen
  - Samenwerking (Triple Helix Agenda) met Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) Smart Technology voortzetten en verkennen mogelijkheden duurzaamheidsprojecten

Bijlage A: Organisatie en middelen

A.1 Uitvoering

Duurzame ontwikkeling is steeds meer onderdeel van alle gemeentelijke taken in Gouda. De inzet op het gebied van duurzaamheid is dan ook decentraal georganiseerd in de gemeentelijke organisatie. De duurzaamheidscoördinator houdt het overzicht en verbindt kennis en ideeën binnen en buiten de organisatie. Bestuurlijk bewaakt de portefeuillehouder duurzaamheid de grote lijnen en zorgt voor afstemming met de vakwethouders.

Als schakel tussen de gemeentelijke organisatie en de stad zijn in de periode 2016-2019 veel initiatieven in gang gezet door een duurzaamheidsmakelaar. Deze heeft actief partijen benaderd, initiatieven ondersteund en aangejaagd, en partijen met elkaar verbonden. Deze werkwijze heeft ertoe geleid dat een aantal initiatieven goed op gang gekomen is.
Met de start van de raadsprogramma's Energietransitie en Klimaatadaptatie heeft de inzet van de gemeente zich verder ontwikkeld. Diverse acties van de duurzaamheidsmakelaar hebben hun beslag gekregen binnen het programma Energietransitie. Ook andere initiatieven hebben binnen de gemeente een aanspreekpunt gevonden. De schakel tussen organisatie en stad wordt steeds meer ingevuld door de hele organisatie. De duurzaamheidscoördinator is een belangrijk schakelpunt hierin en kan voor nieuwe initiatieven als eerste aanspreekpunt dienen.

A.2 Middelen

De uitvoering van de activiteiten in dit Uitvoeringsprogramma Duurzame ontwikkeling Gouda 2020 is geborgd binnen het beleid en het budget van de verschillende werkdomeinen. De belangrijkste bijdragen komen van het raadsprogramma Energietransitie, het raadsprogramma Klimaatadaptatie, het beleid van Verkeer en vervoer, het budget duurzaamheid en het jaarprogramma ODMH milieu.

Bijlage B: Kaders en stand van zaken in Gouda

B.1 Energietransitie

B.1.1 (Inter)nationale, provinciale en regionale kaders

Voor beschrijving van de kaders wordt verwezen naar het Programmaplan Energietransitie Gebouwde Omgeving 2019-2022.
Naast de kaders omschreven in dit programmaplan heeft de ODMH in 2019 het Convenant Verduurzaming Bedrijventerreinen ondertekend.

B.1.2 Stand van zaken Gouda

Resultaten Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019

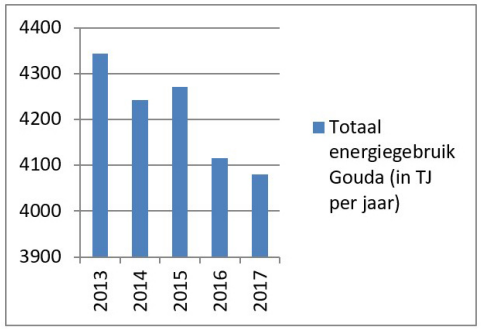
Bij de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019 heeft Gouda zich de ambitie gesteld om in 2040 CO_2-neutraal en aardgasvrij te zijn, met als tussendoelstellingen 6% energiebesparing in 2020 t.o.v. 2015 en 10% duurzaam opgewekte energie in 2020.
Om deze ambitie en tussendoelstellingen te realiseren waren voor de periode 2016-2019 zo'n dertig acties op het thema Energie opgenomen, onderverdeeld naar drie (hoofd)sporen:

- regionale aanpak
- gemeentelijk (maatschappelijk) vastgoed en openbare verlichting
- externe doelgroepen
    - o bestaande koopwoningen
    - o bestaande huurwoningen
    - o nieuwbouw
    - o sportaccommodaties
    - o scholen

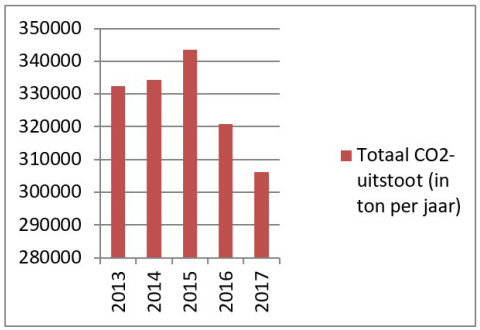
De voor de periode 2016-2019 geformuleerde acties zijn voor het merendeel gerealiseerd, een aantal acties zijn al wel gestart maar nog in uitvoering. De nog doorlopende acties en de acties waar een vervolg op nodig c.q. wenselijk is, zijn waar passend opgenomen in het Programma Energietransitie Gebouwde Omgeving 2019-2022.

Energiegebruik gemeente Gouda

Op basis van de beschikbare gegevens uit de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat is het totale energiegebruik van de gemeente Gouda over de afgelopen jaren (voor zover data bekend bij Klimaatmonitor) in beeld gebracht (zie figuur 1). Te zien is dat in de periode 2013-2017 een daling in het totale energiegebruik zit, met een klein stijging in 2015 maar vervolgens weer een scherpe daling in de jaren daarna. Figuur 2 geeft inzicht in de totale CO_2-uitstoot van Gouda over de afgelopen jaren. Hier is te zien dat tot 2015 de CO_2-uitstoot stijgt, maar in 2016 en 2017 een duidelijke daling plaatsvindt.

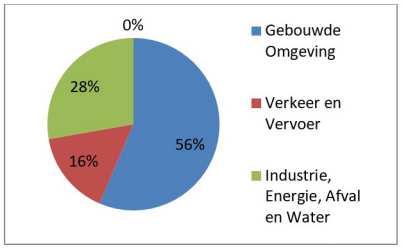

Figuur 1 - Totaal energiegebruik Gouda (incl. hernieuwbare warmte, excl. snelwegen) in TJ per jaar

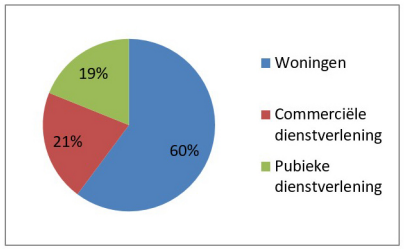

Figuur 2 - Totaal CO_2-uitstoot Gouda (excl. snelwegen) in ton per jaar

Als we het totale energiegebruik van Gouda (data 2016) uitsplitsen naar de verschillende sectoren, dan blijkt de sector Gebouwde Omgeving met 56% de grootste energiegebruiker in Gouda, gevolgd door de sector Industrie, Energie, Afval & Water met 28% (zie figuur 3).
Nog verder inzoomend op de sector Gebouwde Omgeving, is de woningbouw met 60% de grootste energiegebruiker in de Gebouwde Omgeving in Gouda (zie figuur 4).

Figuur 3 - Uitsplitsing energiegebruik Gouda 2016 naar sector

Figuur 4 - Uitsplitsing energiegebruik Gebouwde Omgeving Gouda 2016 (in TJ per jaar)

Volgens de Gemeentelijke DuurzaamheidsIndex (GDI 2018) doet Gouda het met een ***energiegebruik voor woningen en publieke dienstverlening*** (brondata 2016) van ***7.148 kWh*** per inwoner per jaar, beter dan het landelijk gemiddelde (8.125 kWh per inwoner per jaar).
Wat betreft ***energiebesparing bij woningen en publieke dienstverlening*** zit Gouda met een besparing van ***2,9%*** over de periode 2014-2016 boven het landelijk gemiddelde (2,4%).
Met een ***CO_2-uitstoot van woningen en publieke dienstverlening*** (brondata 2016) van ***1,98 ton*** per inwoner, scoort Gouda onder het Nederlands gemiddelde (2,18 ton per inwoner).
NB: Naar aanleiding van de ondertekening van het Klimaatakkoord wordt nog een keuze gemaakt voor een monitor. Op dit moment is daar nog geen duidelijkheid over.

Duurzame energieopwekking in Gouda
Met diverse projecten en inspanningen op het thema energie is in de gemeente Gouda de afgelopen jaren al gewerkt aan het vergroten van de duurzame energieopwekking. In onderstaande tabel is de (vanuit Klimaatmonitor) bekende hernieuwbare energieopwekking weergegeven.

Tabel 1 -Opgewekte duurzame energie in Gouda (bron: Klimaatmonitor 2016)

Categorie	Hernieuwbare energie (TJ)
Hernieuwbare elektriciteit	12 TJ
Hernieuwbare warmte	18 TJ
Hernieuwbare energie voor vervoer	14 TJ
Totaal	**44 TJ**

Tabel 1 laat zien dat er (voor zover bekend) in 2016 in totaal 44 TJ aan hernieuwbare energie werd opgewekt in Gouda. Dit was circa 1,1% van het totale energiegebruik (4.116 TJ per jaar).

Volgens de Gemeentelijke DuurzaamheidsIndex (GDI) 2018 scoort Gouda wat betreft de ***productie van hernieuwbare energie***[1] met ***1,10 kWh/jr per inwoner*** duidelijk lager dan het Nederlands gemiddelde (5,17 kWh/jr per inwoner).

B.2 Klimaatadaptatie

B.2.1 (Inter)nationale, provinciale en regionale kaders

Nationale Klimaatadaptatiestrategie
De Nationale Klimaatadaptatiestrategie (NAS) is het Nederlandse antwoord op de oproep van de Europese Commissie om uiterlijk in 2017 een klimaatadaptatiestrategie vast te stellen. De NAS brengt in vier schema's – warmer, natter, droger en zeespiegelstijging – de effecten van klimaatverandering voor verschillende sectoren in beeld. Uitgangspunt van de NAS is dat een klimaatbestendig Nederland een gezamenlijke opgave is, waarvoor iedere Nederlander medeverantwoordelijk is. De NAS vormt de opmaat naar een Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie, dat voortborduurt op alle uitvoering die al in gang is gezet, zoals door het Deltaprogramma en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (zie hieronder).

Nationaal Deltaprogramma & Deltaplan
In het Deltaprogramma zijn de nationale Deltabeslissingen opgenomen: in 2050 voldoen alle primaire waterkeringen aan de nieuwe normering die past bij de gewenste beschermingsniveaus, is de zoetwatervoorziening robuust en het zoetwatergebruik

1 Warmte en elektriciteit voor alloceerbare locaties, incl. meestook in centrales, exclusief warmtewinning uit buitenlucht, geothermie en zonneboilers.

zuinig en is Nederland zo klimaatbestendig als mogelijk ingericht. Het Nationaal Deltaprogramma bevat maatregelen om Nederland te beschermen tegen overstromingen (***Deltaplan Waterveiligheid***), maatregelen voor de waterbeschikbaarheid (***Deltaplan Zoetwater***) en een aanpak om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust in te richten en zo weerbaar te maken voor extreme weersomstandigheden (***Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie 2018***). In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is als tussendoel gesteld dat Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen in 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen hebben vastgelegd in hun beleid.

Klimaatadaptatiestrategie Provincie Zuid-Holland (2018)
De provincie Zuid-Holland heeft in de "Klimaatadaptatiestrategie Provincie Zuid-Holland (2018)" de ambitie opgenomen om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te zijn en zich voor te bereiden op weersextremen en bodemdaling. In 2020 is klimaatadaptatie integraal onderdeel van het provinciaal handelen en beleid. De provincie heeft zich hard gemaakt om ook het aspect 'bodemdaling' landelijk hoger op de agenda te krijgen. De klimaatadaptatiestrategie richt zich op de volgende deelthema's:

- Toekomstbestendige bebouwing
- Robuuste infrastructuur
- Een groene leefomgeving (Natuur en groen)
- Zoet water en drinkwater
- Een adaptieve economie en landbouw
- Veerkracht bij weersextremen

Convenant Klimaatadaptief Bouwen
In het 'Convenant Klimaatadaptief Bouwen' van de provincie en partijen uit de bouwsector, waterschappen, gemeenten en natuurorganisaties is afgesproken dat 'klimaatadaptief bouwen' de norm is in Zuid-Holland.

B.2.2 Stand van zaken Gouda
Resultaten Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019
Bij de vaststelling van het UVP Duurzaamheid 2016-2019 waren de doelstellingen: het ontwikkelen en realiseren van een robuust perspectief voor een leefbare historische binnenstad van Gouda (wonen, werken, water) en het verbeteren van stedelijk groen.

Om deze doelstellingen te realiseren waren voor de periode 2016-2019 zo'n 6 acties op het thema Klimaatadaptatie opgenomen.

De voor de periode 2016-2019 geformuleerde acties zijn voor het merendeel gerealiseerd. Een aantal acties zijn al wel gestart maar nog in uitvoering. Zo is in de nieuwe groenstructuurvisie een groennorm vastgelegd waarin staat dat bij planontwikkelingen minimaal 15% van het totale projectgebied openbaar groen moet worden. In het gemeentelijke Rioleringsplan 2019-2023 heeft Gouda de onderdelen van het klimaatbeleid die relatie hebben met wateroverlast en droogte vastgelegd. In het Raadsprogramma Klimaatadaptatie is dit uitgewerkt in de Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie. De nog doorlopende acties en de acties waar een vervolg op nodig c.q. wenselijk is, zijn opgenomen in de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie of onderdeel van de uitvoering van het beleid op het gebied van groen en water.

B.3 Circulaire economie

B.3.1 Nationale en provinciale kaders
Landelijk Afvalbeheerplan 2017-2029 & Uitvoeringsprogramma VANG
Vanuit het Landelijk Afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP3) en het Uitvoeringsprogramma VANG wordt ingezet op het slimmer, efficiënter en zorgvuldiger omgaan met grondstoffen, met de volgende doelstellingen:

- reductie hoeveelheid restafval naar max 100 kg per inwoner per jaar in 2020 en max 30 kg per inwoner per jaar in 2025.
- verhogen van het (huishoudelijk) afvalscheidingspercentage naar 75% in 2020 (en uiteindelijk richting de 100%).

Nederland Circulair 2050 & Grondstoffenakkoord
In het Rijksbrede programma Nederland Circulair 2050 en het daaraan gekoppelde Grondstoffenakkoord is aangegeven dat de Nederlandse economie in het jaar 2050 circulair moet zijn. De ambitie hierbij is om in 2030 50% minder primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen) te gebruiken. De provincie Zuid-Holland heeft het Grondstoffenakkoord mede ondertekend en zet in op o.a. regionale netwerken en het zelf circulair en biobased inkopen.

Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022
De aanpak van zwerfafval in Nederland heeft een extra impuls gekregen door de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022. Gemeenten kunnen vanuit deze raamovereenkomst jaarlijks een vergoeding ontvangen voor de extra inzet op preventie en aanpak van zwerfafval.

B.3.2 Stand van zaken
Resultaten Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019
Bij de vaststelling van het UVP Duurzaamheid 2016-2019 was de doelstelling om de afvalinzameling in Gouda sterk te verbeteren en om de bestaande praktijk voor duurzaam inkopen te evalueren. Om deze ambitie te realiseren waren voor de periode 2016-2019 vier acties op het thema Circulaire economie opgenomen.

- Verbeteren afvalinzameling en afvalscheiding
  Met het in januari 2018 gestarte project 'Afval scheiden loont' is de hoeveelheid grof en fijn restafval per inwoner per jaar verlaagd van 218 kg in 2016 naar 116 kg in 2018.
  Het afvalscheidingspercentage is gestegen van 48% in 2016 naar 71% in 2018
- Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
  Gemeente Gouda heeft het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ondertekend en neemt deel aan het regionale Convenant Betonketen.
- Circulaire betonketen
  Gemeente Gouda heeft in 2019 het Convenant Netwerk Betonketen Groene Hart ondertekend
- Fairtrade gemeente
  Gouda is sinds 2011 Fairtrade-gemeente en is ook voornemens dit te blijven.

De voor de periode 2016-2019 geformuleerde acties zijn voor het merendeel gerealiseerd. De doorlopende acties en de acties waar een vervolg op nodig c.q. wenselijk is, zijn opgenomen in het afval- en inkoopbeleid.

Economische Agenda 2018-2020
Duurzaamheid is als negende thema benoemd in de Economische Agenda Gouda 2018-2020.
Eind 2014 heeft een aantal bedrijven in Gouda, samen met gemeente Gouda en Gouda Onderneemt het initiatief geno¬men om het ***Duurzaamheidsplatform Gouda*** (DPG) op te richten. DPG heeft als doelstelling het initiëren en stimuleren van collectieve in¬novatie & duurzaamheidsprojecten samen met bedrijven in Gouda.

B.4. Mobiliteit

B.4.1 (Inter)nationale, provinciale en regionale kaders
Ontwerp Klimaatakkoord (2018)
Eén van de hoofdstukken in het Klimaatakkoord gaat over Mobiliteit. Overall ambitie waarop wordt ingezet is '*een volledig duurzaam mobiliteitssysteem en zorgeloze mobiliteit voor alles en iedereen in 2050*'. Of, iets concreter: emissieloos, uitstekende bereikbaarheid, voor iedereen toegankelijk, betaalbaar, veilig, comfortabel, makkelijk en gezond.
De doelstelling voor de sector Mobiliteit is in het Klimaatakkoord vastgesteld op een maximale CO_2-uitstoot van 25 Mton in 2030. Dit betekent een reductieopgave van minimaal 7,3 Mton CO_2 in 2030 (ten opzichte van 1990), als tussendoel naar het nationale doel van minimaal 95% CO_2-reductie in 2050.

De hoofdsporen waar het Klimaatakkoord voor het thema Mobiliteit op inzet, zijn:

- Duurzame energiedragers
  - o Hernieuwbare energiedragers
  - o Stimuleren waterstof
  - o Duurzaam inkopen overheden (eigen wagenpark)
- Stimulering elektrisch (personen)vervoer
  - o 100% emissieloze nieuwverkoop van personenauto's in 2030
- Verduurzaming logistiek
  - o Middelgrote zero-emissiezones stadslogistiek in 30-40 grotere gemeenten in 2025
  - o Zero-emissie bouwverkeer en mobiele werktuigen
  - o Klimaatneutrale en circulaire grond-, weg- en waterwerken (GWW)
  - o 30% reductie van de CO_2-uitstoot door achterland en continentaal vervoer in 2030
  - o Binnenvaart
- Verduurzaming personenmobiliteit (inclusief zakelijk reizen, OV en fiets)
  - o 8 miljard zakelijke (auto)kilometers minder in 2030

- Verkenning andere vormen van bekostiging mobiliteit

Energieagenda Provincie Zuid-Holland (2016)
In de '***Energieagenda 2016-2020-2050 Watt anders***' (2016) van de Provincie Zuid-Holland is de ambitie voor 'mobiliteit en infrastructuur' gesteld op CO_2-neutraal in 2050. Met als deeldoelstellingen een volledig emissievrij regionaal OV en in 2025 25% minder CO_2-emissie en energiegebruik (t.o.v. 2015) bij aanleg of beheer & onderhoud van (vaar) wegen.

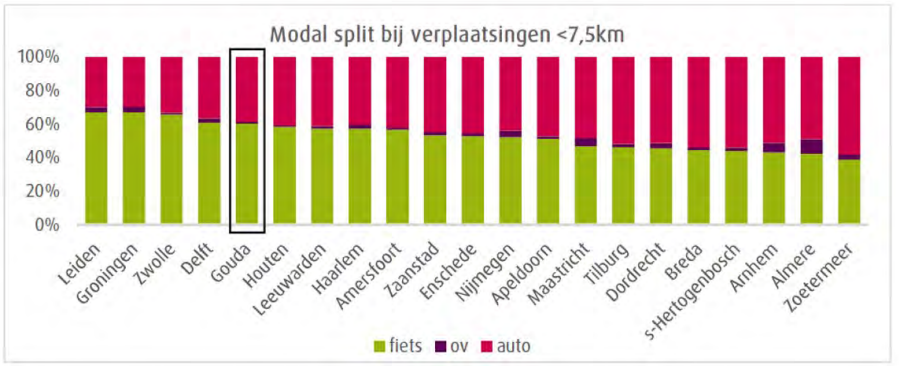
B.4.2 Stand van zaken

Resultaten Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019
In het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019 was een viertal acties opgenomen relevant voor het thema mobiliteit:
- Installatie van nieuwe (elektrische) oplaadpalen
- Promotie van duurzame mobiliteit
- Reductie vervoersbewegingen door gezamenlijke afvalinzameling ondernemers binnenstad
- Afsluiten van een Green Deal Stadslogistiek

Deze acties zijn in de afgelopen periode gerealiseerd. Na het sluiten van de Green Deal Stadslogistiek wordt het streven naar een emissievrije binnenstad en emissievrije stadsdistributie uitgewerkt. Een voorstel wordt begin 2021 verwacht. Daarnaast heeft de gemeente Gouda in februari 2020 het Schone Lucht Akkoord ondertekend.

Landelijke monitoringsdata over duurzame mobiliteit in Gouda
Volgens de beschikbare data in de Nationale Klimaatmonitor:
- telt Gouda momenteel (2019) 317 elektrische personenvoertuigen;
- zijn er in Gouda momenteel (2019) 151 (semi)publieke laadpunten voor elektrische auto's;
- telde Gouda in 2014 (helaas zijn via de Klimaatmonitor geen meer recente data beschikbaar) 80 geregistreerde deelauto's.

Volgens de Gemeentelijke Duurzaamheidsindex (GDI) 2018 vindt in Gouda 64% van het aantal verplaatsingen per dag op andere wijze dan met de auto plaats. Dat is hoger dan het landelijk gemiddelde (53%). Gouda kan zich "fietsstad nummer 5" noemen; zie figuur 2.

Figuur 2 - Vergelijking van de modal split voor verplaatsingen tot 7,5 km van verschillende gemeenten (bron: OViN)

Volgens de GDI-2018 zorgt het wegverkeer in Gouda (excl. snelwegen) voor een CO_2-uitstoot van 0,52 ton per inwoner. Dit is lager (en dus beter) dan het landelijk gemiddelde (0,87 ton).

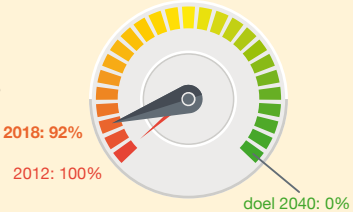
Bijlage C: Dashboard duurzaam Gouda 0.0

Energietransitie

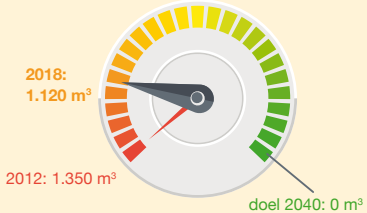
Doelen:
1. **Gouda is CO_2-neutraal in 2040**
2. **Gouda is aardgasvrij in 2040**
3. **Eerste aardgasvrije woonbuurt in 2025**

2020-2023:
- Deelname Regionale Energiestrategie
- Planvorming Gouda aardgasvrij
- Voorlichting en participatie
- Projecten energiebesparing vastgoed

CO_2 uitstoot gebouwde omgeving % t.o.v. 2012 (b**)

Aardgasgebruik per woning (a)

Kleine verschillen verwacht afhankelijk van het weer

Communicatie, educatie en participatie

Doelen:
1. **Duurzame initiatieven faciliteren**
2. **Goede duurzaamheidsbasis in het onderwijs**
3. **Gemeentelijke duurzaamheidsdoelen en -thema's zijn bekend bij inwoners**
4. **Organisatie breed duurzaamheidskennis en -gedrag**

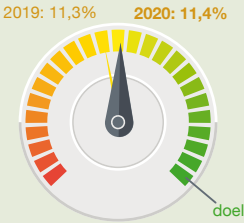
2020-2023:
- Interne kennis en motivatie verhogen
- Inwoners en ondernemers voorlichten en enthousiasmeren
- Duurzaamheidthema's in educatie aanmoedigen en faciliteren
- Op maakgoudaduurzaam.nl initiatieven weergeven en participatie faciliteren

Klimaatadaptie

Doelen:
1. **Gouda is klimaatbestendig en waterrobuust in 2050**
2. **15% groen bij alle (her)bouw projecten**

2020-2023:
- Klimaatadaptieve maatregelen bij beheer openbare ruimte
- Toename van openbaar groen
- Voorlichting en participatie
- Steeds meer klimaatbestendige riolering

Percentage groen areaal (d)

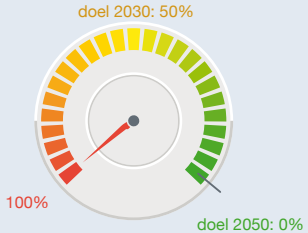
Circulaire economie

**Monitoring van primair grondstoffengebruik wordt verkend door het PBL en het CBS en gegevens worden in de komende jaren verwacht.*

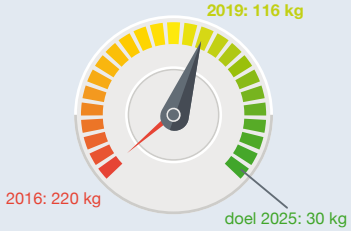
Doelen:
1. **Gouda is 100% circulair in 2050**
2. **-50% primaire grondstoffen in 2030**
3. **Max 30 kg restafval per inwoner in 2025**

2020-2023:
- Circulaire economie in toenemende mate verankeren in gemeentelijke organisatie
- 100 kg afval per inwoner per jaar in 2020
- 75% van huishoudelijk afval hergebruikt in 2020
- Circulair Ecopark in 2021

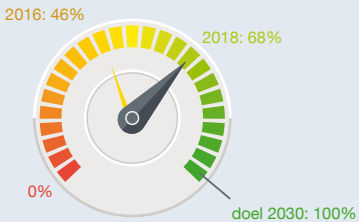
Primair grondstoffengebruik Gouda (*)

Huishoudelijk restafval per inwoner (d)

Scheidingspercentage huishoudelijk afval (c)

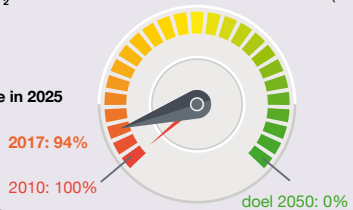
Duurzame mobiliteit

*** Samen vormen deze twee bronnen ongeveer 72% van de totale CO_2 uitstoot van Gouda.*

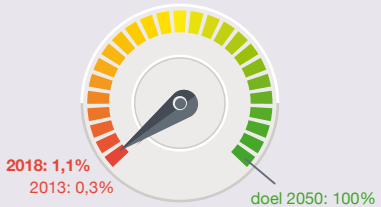
Doelen:
1. **Gouda is CO_2-neutraal in 2040**
2. **Gouda is 100% circulair in 2050**
3. **100% schone (binnen)stadsdistributie in 2025**
4. **Gouda is fietsstad in 2026**

2020-2023:
- Fietsverkeer faciliteren
- Laadinfrastructuur uitbreiden
- Richting schone (binnen)stadsdistributie
- Duurzamer mobiliteitsgedrag stimuleren

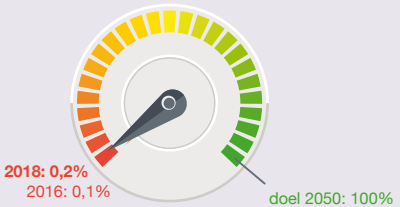
CO_2 uitstoot verkeer en vervoer % t.o.v. 2010 (b**)

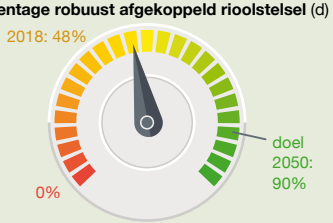
Percentage schone auto's (b)

Percentage schoon commercieel vervoer (b)

Percentage robuust afgekoppeld rioolstelsel (d)

Bronnen: a: CBS | b: Klimaatmonitor | c: Afvalmonitor | d: gemeente Gouda